

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на **Елисавет Апостолос Каматаки**
на тема: **„Включване на деца със СОП в общообразователните
училища на Република Гърция“**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.1 Социология, антропология и науки за културата, Специалност „Социология“

Рецензията е основана на Заповед 1062 от 22.04.2026 г на основание чл.4 ал 2 от ЗРАСРБ, чл.56 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ и решение на Факултетния съвет на Философски факултет Протокол № 28/20.04.2026 г.

Рецензент:

проф.д.н. Добринка Станчева Пейчева

1. Данни за кандидатката

Елисавет Каматаки е гръцки докторант на самостоятелна форма на обучение в катедра Социология.

От представеното CV се констатира, че Елисавет Каматаки е завършила магистратура по „Обучение на деца със специални образователни потребности“ от Университета в Никозия. Преминала е поредица от обучения, сред които обучение на възрастни, обучение за интеркултурно образование и др. Още от 2018 г. тя е работила 23 часа на седмица в изследваната от нея сфера в Солун, занимавайки се с обучение на деца със специални образователни потребности в гръцки държавни средни училища. Главната цел, която преследва е да наложи включването на деца със специални образователни умения в основните ядра на класовете .

Всичко това дава основание да се заключи, че Елисавет Каматаки има и натрупан не само образователен, но и практически опит в областта на дисертационната проблематика, което дава отражение за постигането на високи резултати .

2. Обща характеристика на дисертационния труд

- актуалност и значимост

Дисертационният труд е **посветен на една изключително актуална и значима тема, свързана с** приобщаващото образование и по-специално приобщаващото образование в гръцките традиционни училища.

В Увода, изучаването на предизвикателствата на гръцката образователна система в този процес и анализът на ефективността на действащите в страната политики и практики насочен към тяхното рационализиране е разкрит не само от практична гледна точка, но и пронизан от ярко изразената научна загриженост на докторантката. Подчертавайки че в Гърция тази тема е особено актуална и ключова за науките за образованието, в дисертационният труд се осветлява сложността на приобщаващото образование в гръцкия контекст, но и се насочват изводите към реално достигане на така желаното образователно равенство и социалната справедливост в образователна система за всички учаци. Важен момент от концептуализирането на проблема с приобщаването е осъществения пространен литературен обзор и анализ на съществуващите изследвания по темата. Ефективното приобщаване се има предвид не само като подобрени академични резултати, но и като последица - добър социално-психологическият климат в ученическите колективи.

Дисертантката предлага примери за това как културните, политическите и икономическите фактори влияят и биха могли да повлияят върху превръщането на идеалите за приобщаване в практика.

Втори момент в концептуализацията на проблематиката е позиционирането на достъпа на децата със специални образователни потребности до масови образователни среди като отговор на призивите на Европейската агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование (2018 г.), за засилено прилагане на политики *В този смисъл това изследване е не само академично значимо, но и практически релевантно за политиците, преподавателите и заинтересованите страни, инвестиращи в бъдещето на гръцкото образование.*

Трети момент допълва концептуализацията с теоретизиране на житейския опит на преподаватели, администратори и ученици в рамките на приобщаващите класни стаи, идентифицирайки приобщаващите фактори. Концептуализацията в този смисъл е едно относително всеобхватно намерение за разработване на политики и образователни практики.

Не случайно целта на дисертационния труд е да предостави цялостна аналитична панорама на приобщаването на деца със специални образователни потребности (СОП) в

масовите училища в Гърция, като анализира съответните теоретични концепции и проучи практическите форми на прилагането им. .

Задачите за реализиране на целта са релевантни за реализиране на целта , а именно:

1. Да се прегледат теоретичните и концептуалните рамки, които са в основата на приобщаващото образование и специалното образование.
2. Да се проследи историческата еволюция и законодателното развитие на специалното образование и приобщаването в Гърция.
3. Да се изследват нагласите на учителите, тяхната самоефективност и възприеманите предизвикателства при прилагането на приобщаването.
4. Да се проучат институционалните, административните и системните подкрепи, достъпни за учителите.
5. Да се сравнят количествените и качествените резултати, за да се формулират препоръки, основани на доказателства, за образователната политика и практика.

В труда се подлагат на проверка също релевантни хипотези **хипотези: 1.** Учителите с по-високи нива на самооценка на компетентност и самоефективност проявят по-положително отношение към приобщаването на ученици със специални образователни потребности; **2:** Съществуват статистически значими корелации между петте ключови тематични змерения – нагласи, компетентност/самооценка, училищна и административна подкрепа, практически предизвикателства и системна/учебна подкрепа; **3:** Наблюдават се статистически значими разлики в нагласите на учителите, възприеманата компетентност и докладваните предизвикателства въз основа на демографски характеристики (напр. пол, ниво на преподаване, опит и предишно обучение в специалното образование); **4:** комуникацията и сътрудничеството между училищния персонал и семействата на ученици със СОП са недостатъчно структурирани и често реактивни; **5:** Учителите, които имат стабилни структури за подкрепа, включително сътрудничество със специални педагози и индивидуализирани образователни планове (ИОП), считат приобщаващото образование за по-осъществимо и ефективно.

Методологията е смесена Подготвени от дисертантката са количествено и качествено изследване като са събрани и обработени от нея съответните данни

Количественото изследване е реализирано с подготвен и разпространен онлайн въпросник сред 300 учители от училища с начално и средно образование, а въпросите

са организирани в пет тематични раздела, съобразно целта и хипотезите Въпросниците са разпространени чрез Гугъл формуляр и в образователни социални мрежи.

Показателен момент е проведено предварително пилотно проучване с 20 учители за доуточняване разбираемостта на въпросите. 271 преподаватели, работещи понастоящем в гръцки държавни училища както от начални, така и от средни училища и представляващи различни академични дисциплини и нива на преподавателски опит са откликнали с отговори на въпросника. Социално-демографският блок в изследването та е бил съобразен с демографски признаци като пол, възраст, академична квалификация и опит с ученици със специални образователни потребности.

За да се отговори на изследователските въпроси, Въпросникът включва общо 32 въпроса със затворен отговор, като всички са измерени по петстепенна скала на Ликерт, варираща от 1 (Напълно несъгласен) до 5 (Напълно съгласен). Лично аз не приемам и не ползвам тази скала тъй като се започва с несъгласия, но не възразявам използването и от други изследователи (...)

Подготвени и реализирани са и 10 полуструктурирани интервюта с родители, подбрани чрез целенасочена извадка, целящи включване на родители с наличен житейски опит на родителите, свързан с приобщаване, сътрудничество и системна подкрепа както и по съответен регион и тип училище. Интервютата са проведени както онлайн, така и лице в лице Данните са анализирани тематично и са идентифицирани повтарящи се модели и значения.

Разбира се по обективни причини, характерни за почти всички дисертантски трудове изследванията са непредставителни .

Дисертацията с обем 220 страници е организирана в две основни части – теоретична и емпирична – с 3 глави. Глава 1 е успешна теоретико-методологична част, включваща литературен обзор и аналитично интерпретиране на идеи и концепции допринасяйки да се представят сновните концепции на специалното и приобщаващото образование, Разкрита е историческата еволюция на образователните практики в гръцки контекст, националната законодателна рамка, включително теоретизация на уврежданията, които са в основата на изследователската интенция.

Глава 2 е посветена на описание на методологията на емпиричните изследвания на цялостния инструментариум, на извадката, и на описание на процеса за събиране на данни, за тяхната обработка, както и на измерване на надеждността и валидността на получените данни от изследванията.

Глава 3 посветена на емпиричните резултати и на осъществените статистически анализи е основана на дескриптивна статистика, корелационен анализ и демографски сравнения. Разделът „Заключение“ експлицира основни резултати и дава отговори на поставените изследователски въпроси. Формулирани са и релевантни препоръки за бъдещите политики и практиката на приобщаващото образование.

Не приемам представените ограничения като недостатък, тъй като са от обективен характер. Имам предвид разчитането на самоотчетени данни, възможните ограничени достъпи до дигитални ресурси, ограниченията в представителността.

3 . Съдържателна характеристика на дисертационния труд

Чрез прилагане на смесена методология и комбинирането на емпирични изследвания с теоретични интерпретации, дисертацията допринася за увеличаване на академичните разработки по темата за приобщаващото образование, обогатявайки знанията и достиженията по тази проблематика в Гърция и в световен план. Поставените въпроси в количественото изследване за нагласите на учителите към приобщаването на деца със специални образователни потребности (СОП), за възприеманото ниво на компетентност и самооценка сред учителите по отношение на приобщаващото образование и за възприемането на училищната и административната подкрепа при прилагането на приобщаващи практики, за конкретните предизвикателства при преподаването на деца със СОП в традиционните класове и оценката на системната и учебна подкрепа, която се предоставя за приобщаващото образование и пр. и пр. са въпроси, чиито резултати са дали основания за намиране на статистически значими корелации между петте ключови тематични измерения, включително и за експлициране на статистически значими разлики в отговорите на участниците въз основа на демографски променливи. Съчетаването на резултатите от количественото изследване с резултатите от интервютата е позволило на дисертантката да представи един пълноценен научен анализ. Приносен момент в методичен план е измерването на надеждността на резултатите, използвайки алфа коефициента на Кронбах, който, както е известно, е призната статистическа мярка за оценка на степента, до която отделни елементи в дадена скала са взаимосвързани. Резултатите от анализа на надеждността потвърждават, че е налице съгласуваност в повечето раздели, варирайки от 0,967, до 0,662), който също попада в рамките на приемливиото и допринася за общата достоверност на резултатите от изследването.

Дескриптивна статистика, търсеща средни стойности, стандартни отклонения, честоти и проценти е използвана от дисертантката за обобщаване на отговорите по всяко тематично измерение.

Анализът на резултатите е проверен и чрез независими t-тестове за оценка на разликите въз основа на променливи като пол и предишно обучение в специалното образование; еднофакторни ANOVA тестове, последвани от LSD post hoc сравнения, за да се изследват разликите между многокатегорийни променливи, като възраст, ниво на образование и брой ученици със СОП; коефициенти на корелация на Пийърсън за изследване на силата и посоката на връзките между петте общи променливи, получени от въпросника. Идентифициране са модели във възприятията, статистически значими групови различия и изследването на връзките между основните конструкции, свързани с приобщаващото образование, които имат самостоятелен приносен характер.

4. Приноси

Според самооценката на приносите в докторската дисертация, на която се доверявам, приемам че:

- дисертационния труд е първото цялостно проучване със смесени методи в Гърция, което систематично изследва включването на деца със специални образователни потребности (СОП) в общообразователните училища, комбинирайки количествени данни от 271 учители с качествени данни от 10 интервюта с родители.
- дисертантката е разработила кохерентна теоретична рамка, която интегрира исторически, правни, концептуални и социологически перспективи върху специалното образование, моделите за хора с увреждания и приобщаващото образование в гръцката образователна система.
- емпиричните резултати предлагат ясни и измерими доказателства за възприятията, компетенциите и предизвикателствата на учителите, като идентифицират значителни корелации, демографски различия и структурни бариери, които оформят ежедневната реалност на приобщаването в гръцките училища.
- изследването представя практически и политически релевантни препоръки, като подчертава съществената роля на обучението на учителите, стабилните структури за подкрепа, интердисциплинарното сътрудничество и подобренията

административни механизми за укрепване на ефективното приобщаващо образование.

- подчертава се ключовата роля на учителите, училищното ръководство и родителските нагласи при включването на деца със специални образователни потребности (СОП) в общообразователните училища.

• **препоръките** на дисертантката, които сами по себе си също имат приносен характер: 1. Университетите и институтите за обучение на учители трябва да включат приобщаващата педагогика по-дълбоко в учебните програми за начално обучение. Програмите за непрекъснато професионално развитие, особено тези, фокусирани върху диференцираното обучение, управлението на поведението и моделите на съвместно преподаване, трябва да бъдат задължителни както за общообразователните, така и за специалните педагози; 2. Министерството на образованието трябва да осигури навременно назначаване на специални педагози, психолози и помощен персонал в началото на всяка учебна година. Освен това, училищата трябва да бъдат снабдени с адекватни материални ресурси, достъпни технологии за обучение и ясни насоки за прилагане на индивидуални образователни програми (ИОП). 3. Насърчаване на съвместните практики: Редовните интердисциплинарни срещи между общообразователни учители, специални педагози и училищни психолози трябва да бъдат институционализирани. Насърчаването на култура на съвместно преподаване и споделена отговорност може да смекчи изолацията на учителите и да повиши колективната ефикасност. 4. Училищата трябва да установят структурирани канали за комуникация с родителите чрез семинари, онлайн платформи и програми за подкрепа на семействата. Тези механизми могат да насърчат доверието, споделената отчетност и по-интегрирана система за подкрепа на деца със специални образователни потребности; 5. По-последователна и дългосрочна национална стратегия за приобщаване е от съществено значение. Това включва съгласуване на учебните програми, рамките за оценка на учителите и механизмите за финансиране с целите на приобщаващото образование, като се гарантира, че приобщаването не се третира като спомагателна инициатива, а като централен образователен приоритет.

5. Бележки и препоръки

Бележки нямам. Препоръчвам отпечатването на труда

6. Съответствие на автореферата и дисертацията. Авторефератът отговаря на дисертационния труд напълно

7. Публикационна дейност Дисертантката има 3 публикации и отговаря на изискванията.

Заклучение. Всичко казано дотук ми дава основание да заключа, че пред нас е една законосъобразна завършена дисертация, написана на висок академичен стил с релевантна структурираност и релевантно включени литературни източници, Дисертацията може да бъде оценена като допълваща съществуващи теории и иновативна сама по себе си не само от гледна точка на обработката на данните и на анализа на получените резултати, но и с отправените значими и изстрадани препоръки. Ще гласувам с „Да“ и препоръчвам на уважаемото Научно жури към Философски факултет да гласува също с „Да“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.1 Социология, антропология и науки за културата, Специалност „Социология“ на Елисавет Апостолос Каматаки на тема: „Включване на деца със СОП в общообразователните училища на Република Гърция“

рецензент: проф.дн Добринка Станчева Пейчева

18.06.2026

Благоевград

REVIEW

of the dissertation work of Elisavet Apostolos Kamataki

on the topic: "Inclusion of children with SEN in general education schools of the Republic of Greece"

for the award of the educational and scientific degree "doctor" Field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, Professional field: 3.1 Sociology, anthropology and cultural sciences, Specialty "Sociology"

The review is based on Order 1062 of 22.04.2026 on the basis of Art. 4, paragraph 2 of the Law on the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski" and the decision of the Faculty Council of the Faculty of Philosophy Protocol No. 28/20.04.2026

Reviewer:

Prof.Dr. Dobrinka Stancheva Peicheva

1. Candidate details

Elisavet Kamataki is a Ph.D. student in an independent form of study in the Department of Sociology in South-West University "N.Rilski"

The presented CV states that Elisavet Kamataki has a master's degree in "Education of Children with Special Educational Needs" from the University of Nicosia. She has undergone a series of trainings, including adult education, intercultural education training, etc. Since 2018, she has worked 23 hours a week in her research field in Thessaloniki, dealing with the education of children with special educational needs in Greek public secondary schools. The main goal she pursues is to impose the inclusion of children with special educational skills in the main core of classes.

All this gives reason to conclude that Elisavet Kamataki has accumulated not only educational, but also practical experience in the field of dissertation issues, which reflects the achievement of high results.

2. General characteristics of the dissertation

The dissertation is dedicated to an extremely relevant and significant topic related to inclusive education and, in particular, inclusive education in Greek traditional schools.

In the Introduction, the study of the challenges of the Greek education system in this process and the analysis of the effectiveness of the policies and practices operating in the country aimed at their rationalization is revealed not only from a practical point of view, but also permeated by the clearly expressed scientific concern of the doctoral student. Emphasizing that in Greece this topic is particularly relevant and key for educational sciences, the dissertation illuminates the complexity of inclusive education in the Greek context, but also directs the conclusions towards the real achievement of the desired educational equality and social justice in an educational system for all learners. An important moment in the conceptualization of the problem of inclusion is the extensive literature review and analysis of existing research on the topic. Effective inclusion is understood not only as improved academic results, but also as a consequence - a good socio-psychological climate in student groups.

The doctoral candidate offers examples of how cultural, political and economic factors influence and could influence the transformation of inclusion ideals into practice.

A second point in the conceptualization of the issue is the positioning of the access of children with special educational needs to mainstream educational environments as a response to the calls of the European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2018) for enhanced policy implementation.

In this sense, this study is not only academically significant, but also practically relevant for politicians, educators and stakeholders investing in the future of Greek education.

A third point complements the conceptualization by theorizing the lived experiences of educators, administrators and students within inclusive classrooms, identifying inclusive factors. Conceptualization in this sense is a relatively comprehensive intention for the development of policies and educational practices.

It is no coincidence that the aim of the dissertation is to provide a comprehensive analytical panorama of the inclusion of children with special educational needs (SEN) in mainstream schools in Greece, by analyzing the relevant theoretical concepts and examining the practical forms of their implementation.

The **tasks** for achieving the objective are relevant to the achievement of the objective, namely:

1. To review the theoretical and conceptual frameworks underlying inclusive education and special education.
2. To trace the historical evolution and legislative development of special education and inclusion in Greece.
3. To examine teachers' attitudes, their self-efficacy and perceived challenges in implementing inclusion.

4. To examine the institutional, administrative and systemic supports available to teachers.
5. To compare quantitative and qualitative results in order to formulate evidence-based recommendations for educational policy and practice.

The paper also tests relevant hypotheses: 1. Teachers with higher levels of self-assessment of competence and self-efficacy will show more positive attitudes towards the inclusion of students with special educational needs; 2: There are statistically significant correlations between the five key thematic dimensions – attitudes, competence/self-assessment, school and administrative support, practical challenges and systemic/learning support; 3: There are statistically significant differences in teachers' attitudes, perceived competence and reported challenges based on demographic characteristics (e.g. gender, teaching level, experience and previous training in special education); 4: Communication and collaboration between school staff and families of students with SEN are insufficiently structured and often reactive; 5: Teachers who have robust support structures, including collaboration with special educators and individualized education plans (IEPs), find inclusive education more feasible and effective. The methodology is mixed. A quantitative and qualitative study was prepared by the doctoral candidate, and the relevant data were collected and processed by her.

The quantitative study was implemented with a prepared and distributed online questionnaire among 300 teachers from primary and secondary schools, and the questions were organized into five thematic sections, according to the purpose and hypotheses. The questionnaires were distributed via Google Forms and on educational social networks.

A significant moment was a preliminary pilot study conducted with 20 teachers to further refine the understandability of the questions. 271 teachers currently working in Greek public schools, both from primary and secondary schools and representing different academic disciplines and levels of teaching experience, responded to the questionnaire. The socio-demographic block in the study was tailored to demographic characteristics such as gender, age, academic qualifications and experience with students with special educational needs.

In order to answer the research questions, the Questionnaire includes a total of 32 closed-ended questions, all of which are measured on a five-point Likert scale ranging from 1 (Strongly disagree) to 5 (Strongly agree). Personally, I do not accept and do not use this scale because it starts with disagreements, but I do not object to its use by other researchers (...)

10 semi-structured interviews with parents were also prepared and implemented, selected through a purposive sample, aiming to include parents with available life experience of parents related to inclusion, cooperation and systemic support as well as by relevant region and type of

school. The interviews were conducted both online and face-to-face. The data were analyzed thematically and recurring patterns and meanings were identified.

Of course, for objective reasons, typical of almost all dissertation works, the research is unrepresentative.

The 220-page dissertation is organized into two main parts – theoretical and empirical – with 3 chapters. Chapter 1 is a successful theoretical and methodological part, including a literary review and analytical interpretation of ideas and concepts, contributing to the presentation of the basic concepts of special and inclusive education. The historical evolution of educational practices in the Greek context, the national legislative framework, including the theorization of disabilities, which are the basis of the research intention, are revealed.

Chapter 2 is dedicated to a description of the methodology of the empirical research of the overall instrumentation, the sample, and a description of the process of data collection, their processing, as well as measuring the reliability and validity of the data obtained from the research.

Chapter 3, dedicated to the empirical results and the statistical analyses carried out, is based on descriptive statistics, correlation analysis and demographic comparisons.

The section "Conclusion" explicates the main results and provides answers to the research questions posed. Relevant recommendations for future policies and practices of inclusive education are also formulated.

I do not accept the presented limitations as a drawback, since they are of an objective nature. I mean the reliance on self-reported data, the possible limited access to digital resources, the limitations in representativeness.

3. Content characteristics of the dissertation work

By applying a mixed methodology and combining empirical research with theoretical interpretations, the dissertation contributes to increasing academic developments on the topic of inclusive education, enriching knowledge and achievements on this issue in Greece and worldwide. The questions asked in the quantitative study about teachers' attitudes towards the inclusion of children with special educational needs (SEN), about the perceived level of competence and self-assessment among teachers regarding inclusive education and about the perception of school and administrative support in the implementation of inclusive practices, about the specific challenges in teaching children with SEN in traditional classes and the assessment of the systemic and learning support provided for inclusive education, etc., etc. are questions whose results provided grounds for finding statistically significant correlations

between the five key thematic dimensions, including for explaining statistically significant differences in the participants' responses based on demographic variables.

Combining the results of the quantitative study with the results of the interviews allowed the doctoral candidate to present a full-fledged scientific analysis.

A methodologically beneficial point is the measurement of the reliability of the results, using Cronbach's alpha coefficient, which, as is known, is a recognized statistical measure for assessing the degree to which individual items in a given scale are interconnected. The results of the reliability analysis confirm that there is consistency in most sections, ranging from 0.967 to 0.662), which also falls within the acceptable range and contributes to the overall credibility of the research results.

Descriptive statistics, looking for averages, standard deviations, frequencies and percentages, were used by the doctoral candidate to summarize the responses on each thematic dimension.

The analysis of the results was also verified by independent t-tests to assess differences based on variables such as gender and previous training in special education;

one-way ANOVA tests followed by LSD post hoc comparisons to examine differences between multi-categorical variables, such as age, level of education and number of students with SEN;

Pearson correlation coefficients to examine the strength and direction of relationships between the five common variables obtained from the questionnaire. Identifying patterns in perceptions, statistically significant group differences and examining the relationships between the main constructs related to inclusive education, which have an independent contribution character.

4. Contributions

According to the self-assessment of contributions in the doctoral dissertation, which I trust, I assume that:

- the dissertation is the first comprehensive mixed-methods study in Greece that systematically examines the inclusion of children with special educational needs (SEN) in mainstream schools, combining quantitative data from 271 teachers with qualitative data from 10 interviews with parents.
- the PhD candidate has developed a coherent theoretical framework that integrates historical, legal, conceptual and sociological perspectives on special education, disability models and inclusive education in the Greek education system.
- the empirical results offer clear and measurable evidence on teachers' perceptions, competencies and challenges, identifying significant correlations, demographic differences and structural barriers that shape the daily reality of inclusion in Greek schools.

- the study presents practical and policy-relevant recommendations, highlighting the essential role of teacher training, robust support structures, interdisciplinary collaboration and improvedChapter 3, dedicated to the empirical results and the statistical analyses carried out, is based on descriptive statistics, correlation analysis and demographic comparisons.

The section "Conclusion" explicates the main results and provides answers to the research questions posed. Relevant recommendations for future policies and practices of inclusive education are also formulated.

I do not accept the presented limitations as a drawback, since they are of an objective nature. I mean the reliance on self-reported data, the possible limited access to digital resources, the limitations in representativeness.

By applying a mixed methodology and combining empirical research with theoretical interpretations, the dissertation contributes to increasing academic developments on the topic of inclusive education, enriching knowledge and achievements on this issue in Greece and worldwide. The questions asked in the quantitative study about teachers' attitudes towards the inclusion of children with special educational needs (SEN), about the perceived level of competence and self-assessment among teachers regarding inclusive education and about the perception of school and administrative support in the implementation of inclusive practices, about the specific challenges in teaching children with SEN in traditional classes and the assessment of the systemic and learning support provided for inclusive education, etc., etc. are questions whose results provided grounds for finding statistically significant correlations between the five key thematic dimensions, including for explaining statistically significant differences in the participants' responses based on demographic variables.

Combining the results of the quantitative study with the results of the interviews allowed the doctoral candidate to present a full-fledged scientific analysis.

A methodologically beneficial point is the measurement of the reliability of the results, using Cronbach's alpha coefficient, which, as is known, is a recognized statistical measure for assessing the degree to which individual items in a given scale are interconnected. The results of the reliability analysis confirm that there is consistency in most sections, ranging from 0.967 to 0.662), which also falls within the acceptable range and contributes to the overall credibility of the research results.

Descriptive statistics, looking for averages, standard deviations, frequencies and percentages, were used by the doctoral candidate to summarize the responses on each thematic dimension.

The analysis of the results was also verified by independent t-tests to assess differences based on variables such as gender and previous training in special education;

one-way ANOVA tests followed by LSD post hoc comparisons to examine differences between multi-categorical variables, such as age, level of education and number of students with SEN; Pearson correlation coefficients to examine the strength and direction of relationships between the five common variables obtained from the questionnaire. Identifying patterns in perceptions, statistically significant group differences and examining the relationships between the main constructs related to inclusive education, which have an independent contribution character.

4. Contributions

According to the self-assessment of contributions in the doctoral dissertation, which I trust, I assume that:

- the dissertation is the first comprehensive mixed-methods study in Greece that systematically examines the inclusion of children with special educational needs (SEN) in mainstream schools, combining quantitative data from 271 teachers with qualitative data from 10 interviews with parents.
- the PhD candidate has developed a coherent theoretical framework that integrates historical, legal, conceptual and sociological perspectives on special education, disability models and inclusive education in the Greek education system.
- the empirical results offer clear and measurable evidence on teachers' perceptions, competencies and challenges, identifying significant correlations, demographic differences and structural barriers that shape the daily reality of inclusion in Greek schools.
- the study presents practical and policy-relevant recommendations, highlighting the essential role of teacher training, robust support structures, interdisciplinary collaboration and improved administrative mechanisms to strengthen effective inclusive education.
- the key role of teachers, school management and parental attitudes in the inclusion of children with special educational needs (SEN) in mainstream schools is emphasized.
- the recommendations of the doctoral candidate, which are also of a constructive nature in themselves: 1. Universities and teacher training institutes should include inclusive pedagogy more deeply in the curricula for primary education. Continuous professional development programs, especially those focused on differentiated instruction, behavior management and co-teaching models, should be mandatory for both mainstream and special education teachers; 2. The Ministry of Education should ensure the timely appointment of special education teachers, psychologists and support staff at the beginning of each school year. In addition, schools should be provided with adequate material resources, accessible learning technologies and clear guidelines for the implementation of individual educational programs (IEPs). 3. Promote collaborative practices: Regular interdisciplinary meetings between general education teachers,

special education teachers and school psychologists should be institutionalized. Fostering a culture of co-teaching and shared responsibility can mitigate teacher isolation and increase collective efficacy. 4. Schools should establish structured channels of communication with parents through workshops, online platforms and family support programmes. These mechanisms can foster trust, shared accountability and a more integrated system of support for children with special educational needs; 5. A more coherent and long-term national inclusion strategy is essential. This includes aligning curricula, teacher evaluation frameworks and funding mechanisms with the goals of inclusive education, ensuring that inclusion is not treated as an ancillary initiative but as a central educational priority.

5. Notes and recommendations

I have no notes. I recommend printing the work

6. Correspondence of the abstract and the dissertation. The abstract fully corresponds to the dissertation work

7. Publication activity. The dissertation candidate has 3 publications and meets the requirements.

Conclusion.

Everything said so far gives me reason to conclude that before us is a legally completed dissertation, written in a high academic style with relevant structuring and relevantly included literary sources. The dissertation can be assessed as complementary to existing theories and innovative in itself not only from the point of view of data processing and analysis of the results obtained, but also with the significant and enduring recommendations made. I will vote "Yes" and recommend to the esteemed Scientific Jury at the Faculty of Philosophy to also vote "Yes" for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field: 3.1 Sociology, anthropology and cultural sciences, specialty "Sociology" to Elisavet Apostolos Kamataki on the topic: "Inclusion of children with SEN in general education schools of the Republic of Greece"

reviewer: Prof. Dobrinka Stancheva Peicheva

18. 06. 2026

Blagoevgrad